

MITÄ JOS?

(Harjoitusta on muokattu Rauhankoulun harjoituksen ”Vaikutusten virta” pohjalta. Harjoitus soveltuu parhaiten yläkoulun 8.-9. -luokille ja toiselle asteelle)

Tavoitteet:

- Ymmärtää nuorten hyvinvointiin, hyvään elämään ja kestävän kehityksen tavoitteiden toteutumiseen vaikuttavia juurisyytä ja ratkaisukeinoja.
- Pohtia konkreettisia keinoja edistää kestävää kehitystä (erit. sosiaalinen ulottuvuus) ja nuorten hyvinvointia.
- Harjoitella syy-seurausajattelua ja ratkaisukeinojen tunnistamista.

Kesto: 40+ min

Tarvikkeet:

- Mitä jos -lauseet (liite 1) tulostettuna ja lauseet irti leikattuina pienryhmiä varten
- Yksi Seurausten ketju -kaavio (liite 2) kaikille pienryhmille
- Kyniä

Ryhmäkoko: noin 4 hengen pienryhmät

Tehtävän kulku:

(VINKKI: Mikäli YK:n kestävän kehityksen tavoitteet eivät ole osallistujille entuudestaan tuttuja, voitte tutustua niihin ennen harjoituksen tekemistä esimerkiksi Suomen YK-liiton sivuilta: <https://www.ykliitto.fi/yk-teemat/kestava-kehitys> tai katsomalla Unicefin video Maailman suurin oppitunti <https://www.unicef.fi/koulut/ihmisoikeus-ja-gloaalikasvatusmateriaalit/videot/maailman-suurin-oppitunti-osa-1/>).

Osa 1.

Pyydä osallistujia sulkemaan silmänsä ja lue alla olevat viisi lausetta rauhallisesti ääneen. Osallistujat voivat keskittyä ainoastaan kuuntelemaan ja antaa lauseista heräävien ajatusten virrata vapaasti omassa mielessä. Lauseet liittyvät kestävän kehityksen tavoitteisiin ja nuorten hyvinvointiin:

1. HYVÄ KOULUTUS ”Mitä jos jokaisella maailman nuorella olisi mahdollisuus käydä koulua ja opiskella elämässä tarvittavia tietoja ja taitoja?”
2. ERIARVOISUUDEN VÄHENTÄMINEN ”Mitä jos kaikilla nuorilla olisi yhtä hyvät lähtökohdat elämään, eikä ketään syrjittäisi tai kiusattaisi taustansa, identiteettinsä tai ominaisuuksiensa perusteella?”
3. RAUHA JA OIKEUDENMUKAISUUS ”Mitä jos maailmassa ei olisi enää sotia ja väkivaltaa, vaan kaikki saisivat elää rauhassa ja turvassa?”
4. TERVEYTTÄ JA HYVINVOINTIA ”Mitä jos jokainen masennuksesta tai syrjäytymisestä kärsivä nuori saisi ajoissa tarvitsemaansa apua?”
5. SUKUPUOLTEN TASA-ARVO ”Mitä jos kaikki saisivat olla rauhassa sellaisia kuin ovat, ja kaikkia kohdeltaisiin samanarvoisesti riippumatta siitä, mitä sukupuolta he ovat?”

Pyydä tämän jälkeen kaikkia avaamaan silmänsä ja kerro, että seuraavaksi lähdetään tarkastelemaan tarkemmin näitä viittä lausetta ja niihin liittyviä kestävän kehityksen tavoitteita. Osallistujien tehtävänä on pian pohtia, mitä tavoitteiden toteutumisesta tai toteutumatta jäämisestä seuraa nuorten hyvinvoinnin näkökulmasta.

OSA 2.

Esittele osallistujille Seurausten ketju-kaavio (liite 2). Kaavioon voi esimerkiksi tutustua harjoittelemalla yksi seurausten ketju yhdessä. Aiheena voi olla esimerkiksi kestävän kehityksen tavoite 6. PUHDAS VESI JA SANITAATIO.

- Tavoite kirjoitetaan kaavion keskelle.
- Tavoitteen toiselle puolelle lähdetään hahmottelemaan positiivisten seurausten ketjua: Mitä jos kyseinen tavoite toteutuu? Mitä tästä seuraa erityisesti nuorten hyvinvoinnin näkökulmasta?
- Toiselle puolelle lähdetään muodostamaan negatiivisten seurausten ketjua: Mitä jos tavoite ei toteudu? Miten tämä vaikuttaa nuorten elämään ja hyvinvointiin?
- Pohditaan, mikä asia johtaa mihinkin ja keksitään niin monta seurausta kuin mahdollista.

OSA 3.

Jaa osallistujat noin neljän hengen pienryhmiin. Anna jokaiselle ryhmälle yksi Mitä jos -lause tulostettuna (liite 1) ja yksi Seurausten ketju- kaavio.

- Ryhmät tekevät oman seurausten ketjunsä saamastaan aiheesta. Aikaa tähän käytetään tarpeesta riippuen noin 15-20 minuuttia.
- Kun ketjut ovat valmiina, ryhmät valitsevat positiivisten seurausten ketjuista yhden, johon listaavat vielä keinoja, joilla positiiviset seuraukset voitaisiin saada aikaan. Keinot voivat olla arkisia, jokaiselle mahdollisia keinoja tai tulevaisuuden keksintöjä ja innovaatioita! Keinot voivat olla myös toimia, joita poliitikkojen tai aikuisten pitäisi toteuttaa. Tässä kohtaa ei tarvitse tietää, kuinka asia oikeasti toteutettaisiin, vaan ideoida luovasti!

Kun ryhmät ovat valmiina, ryhmät esittelevät lyhyesti seurausten ketjunsä ja ratkaisukeinot, joita he keksivät. Lopuksi keskustellaan yhdessä. Kiinnittäkää huomiota erityisesti positiivisiin seurausten ketjuihin ja ratkaisukeinoihin:

- Minkälaiset tekijät johtivat negatiivisten ketjujen muodostumiseen?
- Minkälaisia positiivisia ketjua saitte aikaan? Minkälaisia positiivisia vaikutuksia kestävän kehityksen tavoitteiden toteutumisella on nuorten hyvinvoinnin ja hyvän tulevaisuuden näkökulmasta?
- Mitä keinoja keksitte positiivisten seurausten edistämiseksi?
- Miksi kestävän kehityksen toteutuminen on mielestänne tärkeää? Miten voimme itse vaikuttaa siihen, että nämä tavoitteet toteutuvat?